

Digi-taal, verloedering of verrijking?

Tijdens deze les gaan de leerlingen de verschillende kanten van digi-taal ervaren. De leerlingen leren wat digi-taal is, hoe het is ontstaan en wat de invloed van de media hierin is geweest. De leerlingen houden een debat over of digi-taal een verloedering of een verrijking van de Nederlandse taal is. Vervolgens vormen ze hun eigen mening over deze kwestie. Totale duur: 1 lesuur.

LESOPBOUW

- Introductie: voorbeelden van digi-taal.
- Verdieping: wat is digi-taal, hoe is het ontstaan en wat is de invloed van de media hierin?
- Doen: leerlingen houden een debat over digi-taal.
- Afronding: leerlingen vormen een mening over digi-taal.

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord.

DIFFERENTIATIE

In deze les houden de leerlingen een debat over of digi-taal een verloedering of verrijking is van de Nederlandse taal. Hebben de leerlingen weinig of geen

ervaring met debatteren? Laat ze dan eerst oefenen met debatteren door middel van één of meerdere oefeningen, te vinden op <http://www.debatindeklas.nl/oefeningen/>.

VERBINDING MET BEROEPEN & ARBEIDSMARKT

Er wordt tegenwoordig steeds meer gebruikgemaakt van nieuwe media voor marketingdoeleinden. Zo maakt bijvoorbeeld meer dan 70 procent van alle bedrijven gebruik van Instagram. Steeds meer bedrijven hebben socialmediamanagers in dienst. Een socialmediamanager is verantwoordelijk voor het representeren van het bedrijf door middel van socialmediakanalen. Als socialmediamanager is het belangrijk om bekend te zijn met digi-taal om zo beter bij het kanaal en de doelgroep aan te sluiten.

ETHIEK EN TECHNOLOGIE

Door gebruik van media, zoals WhatsApp, Snapchat en TikTok, hebben jongeren een eigen taaltje gecreëerd: een digi-taal. Door woorden af te korten en samen te voegen kunnen berichten in een hoog tempo worden geschreven. Hierbij worden de taalregels regelmatig aan de laars gelapt. Is dit een verloedering van de taal, of juist een verrijking?

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoelen	21st century skills
1 Digitale communicatie & samenwerking DG4.2 Digitale communicatie.	1 Mediawijsheid De leerling herkent de primaire boodschappen van media.	1 Nederlands De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.	1 Communiseren
2 Digitaal burgerschap DG5.2 Digitale identiteit.	2 Mediawijsheid De leerling kan eigen logica's van diverse (digitale) media doorgronden en begrijpen hoe deze invloed hebben op de boodschap die wordt overgebracht.	2 Nederlands De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.	2 Kritisch denken

INTRODUCTIE

Openingslide

Digi-taal, verloedering of verrijking?

Slide 1, Klassikaal

Bekijk samen de afbeelding. Vraag de leerlingen: wie begrijpt wat hier staat? Wie gebruikt dezelfde of een vergelijkbare schrijfstijl?

VERDIEPING

Slide 2, Klassikaal

Vertel: Zojuist zagen we een voorbeeld van digi-taal. Digi-taal is een 'taal' gecreëerd door jongeren waarmee ze communiceren op social media, zoals WhatsApp, Snapchat en TikTok. Kennen jullie nog meer voorbeelden van digi-taal?

Laat de leerlingen het woordweb aanvullen met voorbeelden van digi-taal. Bespreek vervolgens de verschillende voorbeelden, wat betekenen ze? Wat valt er op als we naar alle voorbeelden kijken? Waar bestaat digi-taal vaak uit? Mogelijke antwoorden: afkortingen, samenvoegingen, laatste letter van woorden weglaten, klinkers weglaten, hele woorden weglaten, letters vervangen door cijfers, fonetische spelling, nadruk leggen door extra letters toe te voegen, Engelse leenwoorden, symbolen, smiley's, etc.

Slide 3, Klassikaal

Vertel: De eerste vorm van digi-taal begon al met de eerste chatbox Internet Relay Chat (IRC) eind jaren '80. Later ontstond MSN-taal (MSN was een chatbox van Microsoft en werd veel gebruikt in de jaren '90), sms-taal en twittertaal.

Slide 4, Klassikaal

Vraag aan de leerlingen: wat is de invloed van media op digi-taal denken jullie? Hoe komt het dat door gebruik van media dit taaltje is ontstaan? Voorbeeld antwoorden:

- Sommige media, zoals Twitter, hebben een restrictie van het aantal tekens. Door afkortingen te gebruiken kun je met minder tekens toch zeggen wat je wilt. Toen we nog sms'ten (voor WhatsApp) waren korte berichtjes ook van groot belang, aangezien je per sms betaalde en je maar een beperkt aantal tekens in sms-berichten kon gebruiken.
- Whatsappen is het nieuwe bellen, de boodschap snel overbrengen is belangrijker dan correct Nederlands. Afkortingen, samenvoegingen en fonetische spelling zorgen ervoor dat je sneller een berichtje kunt typen. Om via een geschreven bericht toch intonatie over te brengen, worden extra letters en eventueel smileys gebruikt. Denk aan: 'het is zoouo saaaaaiiii'.
- Door media komen we op jongere leeftijd in aanraking met andere talen, dit kan een reden zijn dat er veel Engelse woorden voorkomen in digi-taal.
- Media als Twitter, Facebook en Instagram maken gebruik van hashtags. Hierbij worden woorden vaak samengevoegd tot één woord. Dit kan een oorzaak zijn van de samenvoegingen in digi-taal.

BEROEPENSLIDE/ARBEIDSMARKT

Slide 5, Handig om te leren om...

Vertel: Er wordt tegenwoordig steeds meer gebruikgemaakt van nieuwe media voor marketingdoeleinden. Zo maakt bijvoorbeeld meer dan 70 procent van alle bedrijven gebruik van Instagram. Steeds meer bedrijven hebben socialmediamanagers in dienst. Een socialmediamanager is verantwoordelijk voor het representeren van het bedrijf door middel van socialmediakanalen. Als socialmediamanager is het belangrijk om bekend te zijn met digi-taal, om zo beter bij het kanaal en de doelgroep aan te sluiten.

DOEN

Slide 6, Groepswerk

Vertel: Het is duidelijk, digi-taal is een feit. Maar of dit nu een goede of juist een slechte ontwikkeling is, daar zijn de meningen over verdeeld. Er zijn mensen die het een verloedering van de Nederlandse taal noemen, maar er zijn ook mensen die het juist een verrijking van de Nederlandse taal noemen.

Verdeel de klas in twee groepen, één groep krijgt de stelling 'Digi-taal is een verloedering van de Nederlandse taal' en de andere groep krijgt de stelling 'Digi-taal is een verrijking van de Nederlandse taal'. Beide groepen krijgen tijd om argumenten te bedenken voor hun stelling. Eventueel kunnen ze zich online inlezen (zie bijvoorbeeld: <https://onzetaal.nl/nieuws-en-dossiers/taalnieuws/de-digi-taal-van-jongeren/>, <https://evelynschrijft.wordpress.com/pubertaal/>, <http://www.taalcanon.nl/vragen/veranderen-nieuwe-media-de-taal/>).

Als de groepen klaar zijn, zal er een debat plaatsvinden.

Slide 7, Klassikaal

Houd een debat in de klas over of digi-taal een verloedering of verrijking is van de Nederlandse taal. Een passende debatvorm is het Lagerhuisdebat: de leerlingen met de stelling 'Digi-taal is een verloedering van de Nederlandse taal' zitten aan de ene kant van de klas, de leerlingen met de stelling 'Digi-taal is een verrijking van de Nederlandse taal' zitten aan de andere kant van de klas. Als iemand het woord wil, staat hij of zij op. De leerling mag spreken als de debatleider (leerling of docent) de leerling het woord geeft. Eventueel kun je ook voor een andere debatvorm kiezen. Kijk voor verschillende debatvormen op <http://www.debatindeklas.nl/debatvormen/>.

AFRONDING

Slide 8, Klassikaal

Houd een klassengesprek met de leerlingen. Hoe ging het debat? Welke vaardigheden hebben de leerlingen opgedaan? Hoe denken ze persoonlijk over de kwestie 'digi-taal, verloedering of verrijking'? Heeft het debat invloed op hun mening gehad? Waarom wel of niet?

